

Cits var labāk vai citādāk, bet svarīgi izdarīt tik labi, cik spēj

Elīna Lāce

Iepriekšējā «Talsu Vēstu» numurā jau informējām, ka Talsu Valsts ģimnāzijas ķīmijas skolotāja Ilze Ventīņa 17. februārī ieguva «Ekselences balvu», kas apliecina viņas prasmi strādāt ar skolēniem prasīgi un radoši. Skolotāja gan neuzskata par vajadzīgu tādēļ justies pārākā pār citiem kolēģiem, bet par iegūto atzinību, protams, priecājas.

Mēs tiekamies piektdienas pēcpusdienā ķīmijas kabinetā. Taisnības labad jāaska — šajā telpā pašlaik galvenais akcents nav, teiksim, ķīmisko elementu periodiskā tabula, bet gan neskaitāmas sārtas sirsniņas, ko I. Ventīņas audzināmās 11. klases meitenes Valentīndienas tuvumā apbrīnojamā centībā ir izgriezušas un salikušas it visur. Visdāsnāk — uz ķīmijas laboratorijas durvīm!

Skolotāja Ventīņa ir patikama sarunu biedrene, īpaši jau tāpēc, ka viņai, intelligentai sievietei, ir, ko teikt! Prātā nāk vārdi, ko par kolēģi dienu iepriekš sacīja Talsu Valsts ģimnāzijas direktors Gundars Sebris: «Pieredze un viedums sasummējas. To var saukt par veiksmi, bet zināmā mērā gūtais apbalvojums ir lūkumsakarība.»

I. Ventīņa par saņemto balvu saka: «Tā vienkārši ļauj saglabāt pašāvēību uz to, ka mana pedagoģiskā filozofija ir derīga. Es pat nelietoju vārdu «pareiza», jo noteikti citam ir cita pieeja, un arī tā ir derīga! Neesmu kāda *hipe*, mega skolotāja vai pārspasaulīga ķīmiķe! Nebūt ne! Noteikti var labāk vai citādāk, bet man šis ir tāds pieturpunkts.»

Viņa atzīst, ka pati nekad konkurssam nepieteiktos. «Pat prātā nebūtu ienākusi tāda doma! Mani pieteica skola, un es to nolāstiju kā vēstījumu, ka man te uzietas. Līdz ar to nenāca prātā arī doma, ka varētu atteikties, jo tad es savukārt parādītu, ka neuzticos savam kolektīvam! Bet es šo uzticību novērtēju.»

Vienā aplī — skolotājs un skolēni
Kad lūdz, lai skolotāja maziet



«Katrs no skolas laikiem zina, ko nozīmē sāpoši muskuļi! Tāpat zināms diskomforts ir normāls, strādājot ar galvu!» atgādina ķīmijas skolotāja Ilze Ventīņa, rosinot skolēnus nepadoties sarežģītākos mācību priekšmetos. Viņai rokās — pagājušajā nedēļā saņemtā «Ekselences balva». Edgara Lāča foto

ieskicē to, ko viņa sauc par savu pedagoģisko filozofiju. I. Ventīņa atklāj: «No manas puses tā ir — censties, lai skolēni sekotu manai iedvesmai un radošumam. Nav jau nozīmes, ja kaut ko daru sevis labad! Tā vietā jācenšas, lai izveidojas laba sadarbība. Man šķiet, ka sadarbība vispār ir pamats darbam skolā, nevis — ieiešana skolā tikai caur savu priekšmetu. Savā specialitātē tu sevi vari veiksmīgi realizēt dažādās citās jomās!

Manu redzējumu var raksturot ar apli, kurā esmu gan es, gan skolēni man pie vienas un otras rokas. Vienā pusē ir skolēni, kuriem ir interese, pieredze, zinātniski pētnieciskie darbi, papildu zināšanas (I. Ventīņa koordinē arī Latvijas Universitātes vadītās Jaunās ķīmiju skolas darbību Talsos — E. L.), otrā — gandarījums, piemēram, par skolēnu, kurš pēc stundas pa-

ziņo, ka ir izlēmis iegādāties zivju eļļu un sākt to lietot. Abas puses ir ļoti nozīmīgas, un tās noturēt vienā sistēmā brīžiem šķiet pilnīgi neiespējami! Aplis sprakšķ ir brakšķ, draudot pārplīst vienā un otrā vietā, bet mana darba smagums ir to visu noturēt. Mans laika un spēka balanss ir jānodrošina visam aplim. Tas ir visgrūtākais. Ja es kaut ko varētu palaist vaļā un strādāt uz vienu vai otru pusi, būtu vienkāršāk.

Ikdiena ne vienmēr ir rožaina! Ne jau tikai skolēnu dēļ — jautājums ir arī par manām spēka rezervēm. Ir dažādi apstākļi, dažādas dienas, dažādi bērni, dažāda es pati... Tomēr ir ļoti noturēt to pamata līniju.

Konkurss par «Ekselences balvu» nav orientēts uz *visotņu* akcentēšanu — uz labākajiem konkursos, olimpādēs un eksāmenu rezultātos, bet skolotāja pieeju un radošumu ikdie-

nas darbā. Var teikt, ka šajos mācību priekšmetos — fizikā, matemātikā, ķīmijā, bioloģijā — skolēni virzās uz priekšu tad, ja gūst motivāciju, ja rodas vēlēšanās kaut ko darīt. Ja viņiem būs griba, viņi spēs iemācīties daudz vairāk, nekā mums liekas! Tad viņi pilnīgi noteikti varēs zināšanās mūs pašus pāraugt.»

Tai pašā laikā skolotāja saprot, ka skolā ir daudz labu skolēnu un visiem nebūt nav jābūt ar izcilām zināšanām ķīmijā, tomēr svarīgi esot, lai arī viņi justos cilvēčgi ķīmijas stundās.

Diskomforts galvas muskulatūrai

I. Ventīņa nevarēs atzīt, ka ķīmija ir sarežģīts mācību priekšmets. «Būtu naivi, ja es visiem teiktu, ka ķīmija (arī fizika un matemātika) ir ļoti vienkārša un viss būs labi! Tā vietā aicinu bērņus un viņu vecākus saprast, ka grūtību pārvarēšana, tikšana galā ar tām lietām, kas varbūt nav dzīves prioritāte, patiesībā ir lieliska iespēja veidot personību! Ja kādreiz skolēns pasaka savu stipro argumentu: «Tas man nekur dzīvē nebūs vajadzīgs!», es viņam saku: «Brīnīšķīgi! Tas nozīmē, ka, šo lietu apgūstot, tu trenēsi savu gribu, pacietību, iemācīsies ātri tikt galā, lai ķertos pie tām lietām, kuras tev patiešām interesē un nākotnē būs vajadzīgas!»

Mani pašu ķīmijai tuvināja tas, ka tajā saskatīju lielsku iespēju darbināt loģisko domāšanu, saskatīt kopējo procesos. Skolēni taču ļoti labi apzinās — lai nokriētu krosu vai sprintu, vai pārlēktu augstlēkšanas līnīnā, ir jāpiepūlas! Diezgan grūti viņiem nākas saprast, ka mācību lietās ir ļoti līdzīgi, tikai piepūle jāiegulda domāšanā. Katrs no skolas laikiem zina, ko nozīmē sāpoši muskuļi! Tāpat zināms diskomforts ir normāls, strādājot ar galvu!

Kas mums dzīvē liek kaut ko mainīt, meklēt kaut ko jaunu, labāku? Tas, ka iepriekšējais vairs neder! Kad tā kurpe spiež, tā liek tev kaut ko mainīt! Grūtību pārvarēšana un kaut kā jauna apgūšana ir milzīgs treniņš jebkam! Skolēni to ne vienmēr spēj saprast, un tas droši vien ir normāli, pašus pāraugt.»

bet šī pieeja vienkārši ļauj man pašai noturēties. Un, ja vēl ir kādi bērņi, kuri savu dzīvi sasaista ar ķīmiju un nenobīstas!

«Ekselences balvas» notikumā piedalījās arī farmācijas pārstāvi, un tieši tas tika akcentēts, ka nav jābūt pārspasaulīgām zināšanām, lai varētu izvēlēties studēt to, kas saistīts ar eksaktajiem priekšmetiem! Tā vietā jāveido skolēnos pašāvēība, ka viņi saprot un spēj tikt galā. Augstskolā zināšanas varēs papildināt, būs šaura specializācija, ko attīstīt.

Es tiešām esmu pārliecināta, ka skolēni var paveikt ļoti daudz. Viņus tikai vajag iedvesmot!» uzskata skolotāja.

Sarunas noslēgumā izsaku atzīnību par to, cik labus panākumus viņas skolēni guvuši nesenaajā ķīmijas olimpiādē. Vispirms bija atvairās, ka tā šogad esot «sagādājies», tomēr pēc tam atzīst: «Mana pieeja ir ļoti vienkārša — varu pieņemt sevi šajā darbā, ja skaidri zinu, ka esmu izdarījis tik labi, cik es varu (protams, saprātā robežās, cenšoties nenodarīt pāri savai veselībai un tuviniekiem). Tad man ir mierīga sirds. Cits to var izdarīt labāk, cits to var izdarīt citādāk, bet es esmu centusies! Visu paveikt vienkārši fiziski nav iespējams! Bet tik, cik šajā brīdī varu, cenšos paveikt un tad man nav nožēlas. Mēģinu pēc šī pirmā pieredzes turēties un redzu, ka šī pieeja der.»

Žurnālistes Elīnas Lāces raksts «Cits var labāk vai citādāk, bet svarīgi izdarīt tik labi, cik spēj»

/ Talsu Vēstis 22.02.2016.